

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของตนเองและนักเรียนอื่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน ปี 2530-2531 โดยจำแนกเป็นผู้นำ ยสร. และนักเรียนอื่น นำข้อมูลที่เป็นสถานภาพของนักเรียนมาหาค่าร้อยละ และข้อมูลในการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ตามการรับรู้ของตนเองและของนักเรียนอื่นมาหาค่าเฉลี่ย หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ตามการรับรู้ของตนเองและนักเรียนอื่น โดยใช้ค่า "ที" (t-test)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนผู้นำ ยสร. และนักเรียนอื่นในโรงเรียนที่มีโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2530-2531 ทั่วประเทศ มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 131 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนผู้นำ ยสร. ทั้งสิ้น 3,930 คน และนักเรียนอื่น 172,174 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้หาขนาดตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (\text{ประคอง กรรณสูต, 2528})$$

- เมื่อ
- n = ขนาดของตัวอย่างประชากร
 - N = ขนาดประชากร
 - e = ความคลาดเคลื่อนเท่าที่จะยอมรับได้

กำหนดให้ระดับความมีนัยสำคัญเป็น .05 ได้ขนาดตัวอย่างประชากรดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้นำ ยสร. เลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ขนาดตัวอย่างประชากรได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนทั้งสิ้น 363 คน แต่ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างประชากรครั้งนี้ 400 คน แล้วกระจายไปตามโรงเรียนที่มีโครงการผู้นำ ยสร. ทุกโรงเรียน ในปี 2530-2531 โดยเฉลี่ยเท่าๆ กัน

จำนวนผู้นำ ยสร. ที่เป็นตัวอย่างประชากรแต่ละโรงเรียน $\frac{400}{131} = 3.05$ คน (3คน)

131

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอื่น เลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ขนาดตัวอย่างประชากรได้จากการคำนวณ โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนทั้งสิ้น 400 คน แต่ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างประชากรครั้งนี้ 450 คน แล้วกระจายไปตามโรงเรียนต่างๆ ที่มีโครงการผู้นำ ยสร. ในปี 2530-2531 ตามอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียน ตามสูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียน} = \frac{A \times B}{C}$$

เมื่อ A แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร (450 คน)

B แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

C แทน จำนวนนักเรียน 131 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของนักเรียน เป็นแบบให้เลือกตอบ (check list) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียน เป็นแบบลักษณะประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็นดังนี้

1. กิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ
2. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน
3. กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
4. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต
5. กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้
6. กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัยในการให้บริการแก่นักเรียน
7. กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขขณะมาให้บริการที่โรงเรียน
8. กิจกรรมการให้ความรู้และช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว
9. กิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน

มีทั้งหมด 106 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมผู้นำ ยสร. จำนวน 7 ข้อ

ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนอื่น

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน เป็นแบบให้เลือกตอบ (check list) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน เป็นแบบลักษณะประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็นดังนี้

1. กิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ
2. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน
3. กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
4. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต
5. กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้
6. กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัยในการให้บริการแก่นักเรียน
7. กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขขณะมาให้บริการที่โรงเรียน

มีทั้งหมด 92 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนอื่นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. โดยให้แสดงความคิดเห็นในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยจำนวน 16 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียน
2. ศึกษาหลักสูตรของโครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนและขอความคิดเห็นของบุคคลที่จัดทำหลักสูตรของกระทรวงสาธารณสุข
3. ศึกษาเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามของไลเคิร์ต (Likert)
4. นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ พร้อมทั้งขอคำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อมาปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสม
6. ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ในหลักสูตร และโครงการฝึกอบรมผู้นำ ยสร. จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบพร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้
7. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้กับ ผู้นำ ยสร. และนักเรียนอื่นในโรงเรียนที่มีโครงการฝึกอบรมผู้นำ ยสร. ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจำนวนกลุ่มละ 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามของผู้นำ ยสร. ได้ค่าความเชื่อมั่น .97 และแบบสอบถามของนักเรียนอื่น ได้ค่าความเชื่อมั่น .96
8. ศึกษาปัญหาอื่นๆ ในการใช้แบบสอบถาม
9. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความช่วยเหลือและร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปขอความร่วมมือจากกรมสามัญศึกษาและศึกษาธิการเขต เขตการศึกษาทั้ง 12 เขต และส่วนกลาง
2. กรมสามัญศึกษาออกหนังสือถึงผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่และครูใหญ่โรงเรียน

ที่มีโครงการผู้นำ ยสร. ในปี 2530-2531 ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื้อแจ้งให้ทราบและ
ขออนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยทำหนังสือชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถามและส่งแบบถามคืน
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ โดยส่ง
แบบสอบถามทั้งหมด 850 ฉบับ
5. การเก็บข้อมูลเริ่มตั้งแต่ 23 มกราคม - 19 มีนาคม 2533

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์
ตามลำดับดังนี้

1. ส้ารวจแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
ทุกฉบับ เพื่อคัดฉบับที่สมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ต่อไป
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจก
แจงความถี่ โดยคิดเป็นร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ตามการ
รับรู้ของตนเองและของนักเรียนอื่น มาดำเนินการโดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	ค่าคะแนน
ปฏิบัติมากที่สุด	4
ปฏิบัติมาก	3
ปฏิบัติน้อย	2
ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติเลย	1

นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย(\bar{x})และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) เป็น
รายชื่อ และสรุปรวมเป็นรายด้าน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยแปลความ
หมาย ค่าเฉลี่ยรายข้อและรายด้าน และโดยส่วนร่วมดังนี้

3.50-4.00	หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
2.50-3.49	หมายถึง ปฏิบัติมาก
1.50-2.49	หมายถึง ปฏิบัติน้อย
1.00-1.49	หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติเลย

ทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ตามการรับรู้ของตนเองและนักเรียนอื่น และเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้นำ ยสร. กับนักเรียนอื่น โดยใช้ค่า "ที" (t-test)

4. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนอื่น เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. มาแจกแจงความถี่ โดยคิดเป็นร้อยละ และนำข้อมูลเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย(\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) และเปรียบเทียบค่า "ที" ของผู้นำ ยสร. และนักเรียนอื่น โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเอส พี เอส เอส เอกซ์ (SPSS[™] - Statistical Package for the Social Science - Version X) ของศูนย์คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในการทดลองใช้แบบสอบถามจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

$$\alpha = \frac{N}{N - 1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right), \quad (\text{ประคอง กรรณสูต, 2528})$$

เมื่อ N = จำนวนข้อสอบ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
หรือ S_x^2 ของคะแนนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด